

Център Амалипе

Месечен бюлетин

Март 2007, брой 3

В броя:

[Честит 8 март!!! -
стр.1

[Усилията на
десетки ромски
организации се
увенчаха с успех –
стр.1,2

[Представители на
ЦМЕДТ Амалипе се
срещнаха с
Фондация “Бил
Гейтс” - стр.2

[Образованието –
само в девети клас? -
стр.2, 7

[Ромската жена –
новият приоритет в
политиката на
МТСП? – стр.3

[НССЕДВ заседава
за първи път тази
година - стр.3

[Президентът се
срещна с млади роми
- стр.4

[Интерактивни
методи в работата за
интегриране на
ромски деца в
масовите училища -
стр.5

[Накратко - стр.6

ЧЕСТИТ 8 МАРТ!!!

Празниците са едно от най-хубавите неща в живота на хората! И все още да царува стереотипът, че на тях се радват предимно децата. Инициативата на Център „Амалипе“ по повод Осми март, опроверга за пореден път този мит.

Картички под формата на сърца бяха изработени от ромски деца от група „Слънце“. С усмивки на лицата и с поздрав „Честит празник“ малките Анке и Анатолий приятно зарадваха представителките на нежния пол във великотърновските училища, Община В.Търново, Регионалния инспекторат по образование, както и дирекциите на „Социално подпомагане“ и „Бюро по труда“ в старата столица.

От началото на учебната година Център „Амалипе“ работи с ромски деца, които бяха интегрирани от помощно училище в масовото ОУ „П.Р.Славейков“, Велико Търново. Съместно с Центъра за социална рехабилитация и интеграция екип от доброволци провеждат извънкласни занимания, в които те са включени. В детски ателиета децата имат възможност да рисуват заедно, изработват различни материали и предмети: картички, вази, пана моливници и др.; да участват в групови и скаутски игри. Педагогическата цел на тези събирания е у децата да се сформира чувството за екипност, за приемане на другия, сприятеляване и доверие и в резултат по-лесното им адаптиране в масовото училище.

Усилията на десетки ромски организации се увенчаха с успех

Застъпническата кампания за включване на пунктове, насочени към интеграция на ромите в Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”, организирана от Център “Амалипе” и 46 други ромски организации в България се увенча с успех. Вариантът на програмата, одобрен от Министерски съвет на 1 март и изпратен за съгласуване в Европейската комисия на 5 март съдържа и последните пунктове, за които ромската общност настояваше, а институциите, изработващи оперативната програма отхвърляха до средата на февруари: включването на безработните роми като специфична целева група по Приоритетно направление 1 (“Насърчаване на създаването на нови работни места”), допълване на целевата група “уязвими етнически малцинства” с пояснението “(роми)”, включването на нови мерки в глава “Сфери на действие по отношение на ромската общност” и др.

Оперативната програма “Развитие на човешките ресурси” е рамка, регулираща усвояването на близо 1 214 000 евро финансиране от Европейския социален фонд (с включено българско съфинансиране). На практика тя ще регулира съдбините на три важни области през идващите 7 години – образование, заетост, здравеопазване. Кампанията за включване в нея на пунктове, насочени към интеграция на ромите бе подета от Център “Амалипе” през първата половина на 2006 г. като в нея се включиха със своята експертиза и подкрепа още 46 ромски организации от цялата страна участваха в кампанията.

Продължение на 2 стр.

Представители на ЦМЕДТ “Амалипе” се срещнаха с Фондация “Бил Гейтс”

Г-жа Марта Чоу от Фондация “Бил Гейтс” беше на посещение в България във връзка със стартирането на проект “Библиотеки” у нас. Фондацията тепърва прави оценка на нуждите и определя приоритетите си по отношение на страната. Един от аспектите на реализацията на проекта в България вероятно ще бъде подкрепа на общностни центрове, читалища и библиотеки в ромската общност. По инициатива на Институт Отворено общество – София и Националния демократически институт представителите на Фондацията се срещнаха с ромски организации от страната.

Теодора Крумова от Център Амалипе отбеляза два приоритета, в които трябва да се инвестира - подкрепата на компютърни центрове в общността като един от начините за модернизиране и активизиране на ромската общност, особено на младежите, и подкрепа на продължаващото образование и обучението за възрастни.

Усилията на десетки ромски организации...

...от стр.1

По време на две свои срещи през октомври и декември ромските организации определиха конкретните си искания. Те бяха подкрепени и от десетки организации в Европа (European Roma Grassroots Organization, Cordaid, Minority Rights Group International и др.), от ромската евродепутатка Ливия Ярока, от други депутати в Европейския парламент (виж Бюлетин на Център “Амалипе” – февруари 2007).

Ромските искания станаха обект на конструктивни дискусии с работната група, подготвяща Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” и с Дирекция “Европейски програми и проекти” на Министерство на труда и социалната политика. Те срещнаха също така реално съдействие от страна на Генерален директорат “Заетост, социални въпроси и равни възможности” на Европейската комисия.

На този етап остава неосъществено само едно от основните искания на ромската общност – включване на представител, излъчен от ромски НПО в Комитета за мониторинг на Програмата. С оглед на изключителната необходимост от ромско участие в управлението на Програмата е нужно това да се случи и усилията в тази насока да продължат.

Постигнатият успех е индикатор, че когато действащите ромски организации се обединят зад обща платформа те са в състояние да повлияят формирането на публичните политики, насочени към интеграция на ромите, въпреки намаляващата готовност на българските институции за целеви действия в тази насока.

Образование – само в девети клас?

Ученици, отпаднали от средните училища в предходните години или завършили само основно образование, но не желаещи да учат средно образование, ще имат възможност да придобият степен на професионална квалификация като се обучават само една година – девети клас - в определени професионални гимназии. Обучението ще е в дневна форма като ще се изучават преди всичко професионални предмети за съответната специалност. Курсът на обучение ще завършва в края на 9-ти клас, като завършилите ще придобиват първа степен на професионална квалификация без средно образование.

Това стана ясно след като през м. февруари и март РИО утвърдиха планприем за средните училища. Новото тази година бе, че всеки Инспекторат утвърди и няколко за съответната област професионални паралелки, в които учениците ще се обучават само в девети клас. Представители на РИО не крият, че мярката е насочена преди всичко към ромски ученици, които са застрашени от отпадане или не посещават изобщо средно училище. Целта е да се осъществи конституционното задължение децата да са в училище до 16-годишна възраст и в същото време да се даде шанс на тези младежи да получат поне диплома за професионална правоспособност, чрез която да намерят реализация на пазара на труда.

Стремежът да се положат специални усилия децата в задължителна за обучение възраст наистина да бъдат в класните стаи, както и да се помисли за професионалната реализация на застрашените от отпадане, трябва да бъде оценен по достойнство. Близо една четвърт от младежите на 14-16 години

Ромската жена – новият приоритет в политиката на МТСП?

Семинар на тема “Ромската жена” бе организиран от Министерството на труда и социалната политика в София на 20 март. Семинарът събра около двадесет и пет участници предимно от Западна България. Събитието бе под патронажа на зам.- министъра Баки Хюсеинов, в рамките на Десетилетието на ромското включване.

Представени бяха основните секторни политики, задачи и цели, свързани с програмите по заетост, огромяване, трайно намяляване на безработицата и др.; въпросите, свързани с репродуктивното здраве, профилактика на полово предавани инфекции и семейно планиране, проблемите, свързани с образователната интеграция и т.н.

Славка Стефанова от Център за междуетически диалог и толерантност «Амалипе», Велико Търново, сподели важността от подържане на постоянен диалог и работа с ромските деца и техните родители; необходимостта от познание на ромските традиции и културни специфики от страна на преподавателите и социалните работници, работещи с ромската общност.

За съжаление срещата отново показва, че институциите в България все още нямат целенасочена, последователна политика по отношение на ромските жени. Те все още продължават с инерцията, натрупана през последните 17 години: по скоро да констатират общоизвестни факти, отколкото да предлагат и да се ангажират с конкретни решения.

НССЕДВ заседава за пръв път тази година

Първото годишно заседание на Националния съвет по етнически и демографски въпроси се проведе на 21 март в София. Срещата стартира в 10 часа сутринта, като участие в нея взеха над 50

представители на неправителствени организации – членове на Съвета, както и представители на МТСП, МДААР, МЗ, МРРБ и БАН.

Заседанието откриха Мая Чолакова и Мирослав Попов. Мирослав Попов бе назначен от Министър-Председателя Сергей Станишев за Зам.-Председател на НССЕДВ. Встъпителни думи в началото на заседанието произнесе вицепремиерът и председател на Националния съвет за сътрудничество по етнически и демографски въпроси Емел Етем. На срещата присъства и председателят на Декадата на ромското включване в България и Зам.-Министър на труда и социалната политика Баки Хюсеинов, който представи подробен отчет за свършеното през 2006 г. и за предстоящите инициативи по Десетилетието

Освен, че присъстващите на форума бяха запознати с проекта за годишен доклад за дейността на Съвета за 2006 г., те трябваше да изберат помежду си и втори зам.-председател на НССЕДВ от квотата на неправителствените организации. Кандидатурите за поста бяха седем, като кандидатите представиха писмено свои автобиографии. Това бяха Георги Голов, Емил Кало, Румян Сечков, Петър Георгиев, Георги Богданов, Мюмюн Тахир и Соня Бедросян.

След тайно гласуване и преброяване на бюлетините на втори тур стана ясно и името на победителя и зам.-председател на НССЕДВ за една година – д-р Емил Кало.

Емил Кало е председател на Организацията на евреите в България „Шалом”.

Президентът се среща с млади роми

„Вие, като настоящи и бъдещи лидери на ромската общност, трябва да участвате и да сътрудничите при намирането на решение на тези сериозни проблеми, без компромиси с качеството на образование на всички деца в България” – каза президентът Първанов – Фактът, че сте ценени във вашите организации, общности и партии е хубаво. Но би било още по-добре, ако вашият пример стане известен чрез медиите на всички българи и по-този начин да се преодоляват все още съществуващите стереотипи в обществените нагласи”, каза Президентът.

На 28.03. 2007 г. млади ромски активисти се срещнаха с президента на Република България Георги Първанов. Срещата бе по повод приключването на третия пореден курс за развитие политическите умения на млади роми, организиран от Националния демократически институт – България.

Над 20 роми от цялата страна, сред които служители в публичната администрацията, в неправителствени организации и студенти, в продължение на няколко месеца изучаваха активно структурата на политическите партии, устройството на предизборните кампании и щабове, поведението и държането пред медии и т.н.

Дискусията с Президента бе открита от Атанас Стоянов, представител на Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе”. Той изрази своята загриженост относно Програмата за развитие на училищното образование в България (2006 – 2015 г.) и по-специално, че тя може да затрудни образователната интеграция на ромските деца: „Тази програма на практика отменя Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства: в нея никъде не се споменава интеркултурното образование, а интеграцията на ромските деца се разглежда единствено като част от усилията, които се полагат за спиране на отпадането на училище ”. След това бяха дискутирани темите за неуспешното създаване на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, образованието на ромските момичета и ангажимента на ромските родители.

В края на срещата Президентът изрази своите намерения в бъдеще да има повече такива срещи, на които да се обсъждат важните за ромите, а и цялото общество въпроси.

ИНТЕРАКТИВНИ МЕТОДИ В РАБОТАТА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА ДЕЦА В МАСОВИТЕ УЧИЛИЩА:

СПОДЕЛЕН ОПИТ ОТ ПРАКТИКАТА

От шест месеца съвместно с Център за социална рехабилитация и интеграция, Център „Амалипе“, организира извънкласни дейности с ромски деца, които в началото на 2006/2007 учебна година бяха интегрирани от помощно в масово училище или въобще не посещаваха училище. Екип от студенти доброволци (педагози и социални работници), сред които Мая, Алекс, Наташа, Вики, Таня, и др. два пъти седмично провеждат извънкласни занимания, с цел развиване на индивидуалните способности и интереси на децата, които към настоящия момент са 10. Децата имат възможност да рисуват заедно, да изработват различни материали и предмети: картички, вази, пана моливници, родословни дървета и др.; участват в групови игри, скаутски игри и т.н. Оказва се, че оцветяването и рисуването им помагат за развиване на техните двигателни способности, както и за подобряване на писането на по-малките.

Използваме арттерапевтичен подход, който дава възможност на всяко дете за себеизразяване, изграждане на чувство за лична ценност, себеразбиране, развиване на комуникативните умения и себеуважение, както в групата, така и индивидуално.

Основните цели на работата са педагогическа и възпитателна - формиране у децата на чувството за екипност, за приемане на другия, сприятеляване и доверие. От една страна те имат възможност чрез заниманията да развият своите способности и таланти, а от друга - да реализират пълноценно свободното си време.

В процеса на дейността си установихме, че работните срещи с ромските деца е добре да бъдат разделени в три основни модула:

Теоретична част, свързана с темата, по която се работи. Тя трябва да е от порядъка на 10-15 мин. Основната цел на този модул е да информира децата, да им поднесе ново знание, било то чрез разказване на история, събитие, споделяне на любопитни или исторически факти. Този модул привлича вниманието на децата и юношите, особено ако новото е поднесено под формата „Знаете ли, че...“ Добре е в края да им се даде основната идея на темата под формата на сентенция или извод на стикер, цветна хартия, картичка и т.н

Практическа част - тя е основната. Продължава около 35-40 мин. Тук дейността с децата е концентрирана върху изпълнението на основните зададени задачи - изработването на вази, картички, пана и пр. В зависимост от изпълнението и трудността на задачите, децата могат да бъдат разделени на групи, като се прилага диференциран подход. В тази част те могат да работят и индивидуално, и в екип, в зависимост от изделието, което изработват.

Третият модул в работата са игрите. Те са изключително важна част от работните ни срещи. В началото на всяко събиране е добре да се започне с игра в рамките на 5-10мин.

Това отпуска децата, раздвижва ги и ги предразполага. В края е желателно също да се приключва с игри (добре е да бъдат игри за екипност). Изключително важен е начинът, по който ръководителите поднасят занятията пред децата. Това изисква както педагогическа, така и психологическа подготовка. Един от интерактивните методи бе да зададем изпълнението на задълженията под формата на игра. Интересно беше следното: в края на всяко събиране децата трябва да съберат направения по време на срещата боклук, но често го правят с неудоволствие. Затова решихме да го направим под формата на игра като в рамките на 1-2мин (времето се засича) те трябва да съберат всички боклуци, да почистят и подредят мястото, където са работели. Бяхме приятно изненадани, че всички деца се включиха с ентузиазъм.

Проучване на успеваемостта и отпадането на учениците от етническите малцинства провежда социологическа агенция Галъп

През първата половина на м. март социологическа агенция Галъп реализира проучване на етническия състав, успеваемостта и отпадането на учениците във всички училища в България. Определянето на етническата принадлежност на учениците е на принципа на експертната оценка – от класните ръководители и директорите. Сред проучваните теми са и доколко се реализира възможността децата от етническите малцинства да изучават своята култура и език в училище: част от въпросите проучват състоянието на предметите “Майчин турски език” и “Фолклор на етносите – ромски фолклор”. Проучването се провежда със съдействието на МОН и Регионалните инспекторати по образованието, без чието съгласие то би било невъзможно.

Такова проучване е безспорно необходимо. Въпреки че резултатите му могат да бъдат само ориентировъчни, проучването е необходимо, за да могат политиките в областта на образователната интеграция да бъдат базирани на информация, подадена от хиляди класни ръководители вместо на мнението на няколко експерта, работещи в централните институции. Но остават открити няколко въпроса: През май 2006 г. МОН реализира подобно проучване в над 700 училища. Защо резултатите му все още не са оповестени и публикувани? Ще се случи ли това или те ще бъдат “засекретени”? Ще бъдат ли оповестени резултатите от проучването на Галъп и ще могат ли да бъдат ползвани от образователите, които на практика подават информацията за това проучване?

***

Негово Певъзходителство Майкъл Хъмфрис, Ръководител на Представителството на Европейската комисия в България изрази подкрепата си за исканията на Център Амалипе и другите ромски организации за включване на техен представител в Комитета за наблюдение по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” и включване на уязвимите етнически малцинства като целева група на пазара на труда. Той заяви, че според Регламент (ЕО) № 1081/2006 и Регламент (ЕО) № 1083/2006 широкото гражданско участие на всички нива, включително и в комитетите за наблюдение по оперативните програми е не само желателно, но е и един от водещите принципи. Срещата се проведе на 21 март 2007 г. във В.Търново в навечерието на тържествата, посветени на празника на града.

Платформата на Българското женско лоби проведе годишното си общо събрание

По време на събранието бе отчетена дейността на Платформата през последните три години. Център Амалипе е член на Платформата от юли 2005 г. Българското женско лоби също подкрепи усилията на ромските организации за залагането на реални мерки за ромска интеграция в Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” и включване на повече представители на гражданското общество в Комитетите за наблюдение.

На годишното събрание беше представено и предстоящото домакинство на България на Генералната Асамблея на Европейското женско лоби от 24 до 26 октомври 2007 г., което събира над 130 делегати от цяла Европа. Тази година Асамблеята ще има по-широк формат и ще даде възможност за представяне на българските НПО. Обсъжда се идеята да бъдат организирани кръгли маси по различни теми, касаещи жените. Предложението на Център Амалипе е една от тези кръгли маси да бъде посветена именно на проблемите на ромските жени.

***

Ремонтите на училища по ФАР 2004 – ще почакаят с още една година?

Ремонтите на 60 училища и детски градини в 15 общини, одобрени по проект ФАР “Образователна и здравна интеграция на уязвими малцинствени групи със специален акцент върху ромите” по всяка вероятност няма да се реализират тази година. От януари процедурите по обявяване на търг за изпълнители са спрени, тъй като Централното звено за финанси и договаряне към Министерство на финансите все още не е получило т.нар. “европейски сертификат”. Очаква се това да се случи през юли – август. Това означава, че ремонтите не биха могли да започнат преди октомври-ноември. С оглед на това, че така се навлиза в зимен сезон и че тогава ще е започнала учебната година, вероятността ремонтите да се извършат през 2007 е минимална.

Това, че България ще стане член на ЕС и ЦЗФД ще се нуждае от европейски сертификат за да управлява оставащите проекти по програма ФАР се знае отдавна. Труден за отговор е въпросът защо въпреки предупрежденията на Европейската комисия Министерство на финансите не придвижи необходимите процедури за да се избегне това неприятно спиране – за половин година.

Образование – само в девети клас?

От страница втора

Близко една четвърт от младежите на 14-16 години са извън училище и по този показател България е на едно от последните места в ЕС – въпреки конституционното изискване за задължително образование да 16 г. Т.е. действия са необходими.

Въпреки това някои неща в така започналата инициатива будят притеснение. Първо, философията на тази мярка следва принципа “контрол на загубите”, което е противоположно в педагогиката. Приема се, че определен процент младежи не могат да бъдат мотивирани да останат в образователната система до 16 годишна възраст ако трябва да усвояват общообразователните предмети (физика, химия, биология и др.) и затова им се дава възможност да напуснат системата по-лесно като усвоят – поне частично – знания в определена професия. По-правилна от педагогическа гледна точка би била стратегията да се инвестира в повишаване на мотивацията на тези младежи и в осъвременяване на училищната програма. Така те няма да се превърнат в работна сила “втора ръка”. Второ, съмнително е, че в динамичния пазар на труда, изискващ все по-квалифицирана работна ръка, първа степен на професионална квалификация би дала реална перспектива за заетост. В същото време за втора степен се изисква завършен клас в средното образование, а тези младежи няма да го получат. Трето, не е тайна, че голяма част от ромските младежи, живеещи в селата не продължават да учат средно образование, защото нямат средства да заплащат ежедневен транспорт или квартира в най-близкия град, където са ситuirани средните училища. Новата инициатива на МОН не отчита този проблем и е твърде вероятно да не се реализира тъкмо поради тази причина. Четвърто, не е ясно дали има перспектива младежите, завършили девети клас по тази нова инициатива, да продължат средното си образование, ако пожелаят това.

По всяка вероятност ще могат да го направят само ако повторят девети клас (за да изучат съответните общообразователни предмети), което не е реална перспектива.

Въпреки тези съмнения експериментът с “професионален девети клас” си струва да бъде проследен и да се види дали той дава реален шанс за реализация на хиляди младежи или увеличава сегрегацията и социалните различия в българското образование.

ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ „АМАЛИПЕ”

Велико Търново 5000, ул. „Христо Ботев” 2, п.к.113

Тел/Факс: (062) 600 – 224, center_amalipe@yahoo.com

Бюлетинът изготвят Атанас Стоянов и Славка Стефанова